

G.B.Shaw : Pekelník

Překlad: Frank Tetauer, úprava a režie : Jana Kališová, scéna: Miloň
Kališ j.h., kostýmy: Kristina Novotná, hudba: Daniel Fikejz j.h.,
texty písní : Jan Růžička j.h., pohybová spolupráce: Ludmila Kovářová j.
h., asistent režie : Jaromír Husák

premiéra 22.6. 1984

zhlédnuto 6.2.1985 ve Slaném

Děj Pekelníka se odehrává v r.1777 v době bojů amerických kolonistů proti britské nadvládě a celá komedie je poznamenána osobitým, chytřím humorem i vtipem, což je samozřejmě pro Shawa příznačné. Ne historie v plném faktografickém zvládnutí, ale zvláštní nadhled, jímž se historie proměňuje na současnost. Je také zřejmé, že inscenovat Pekelníka není tak snadné a jednoduché, protože humor, sarkastický vtip nezakrývá vážnost myšlenkového zázemí. V Pekelníku se hraje o lidech a o jejich hledání smyslu života. Zpozdilost i krutost, fanatismus i zdravý rozum - to vše dostává v této komedii zvláštní polohu, která se nenabízí lehce k čitelné interpretaci.

Mostecké představení se nesporně vyznačuje pečlivým i pozorným přístupem k náročné látce, ale zároveň potvrzuje nesnadnost a nelehkost předlohy. Dá se říci, že inscenace nejde proti autorově duchu, že postihuje základní problémy textu, ale v úhrnu postrádáme přece jenom tu požadovanou a ne snadnou realizovatelnou úsměvnou ironii, která je tak charakterická pro Shawa. Mostecký soubor se pod citlivým režijním vedením snažil postihnout v dialozích tak paradoxního charakteru, jejich pointy, bystré vyznění a myšlenkové završení, ale mnohde zůstalo vše jenom v náznaku.

I na tomto představení však lze pozorovat pomalu se zvyšující hereckou úroveň. Začíná to už u připsané postavy pana Baedeckera, která komptuje a vysvětluje děj, navozuje jednotlivé situace. Už tím ukazu-

je režisérka svůj úhel pohledu a I.Holub v této postavě má příležitost naznačit autorův výklad historie. J.Havlík jako pastor Anderson uplatňuje celou škálu výrazových prostředků pro postižení této složité postavy, které má své hrdinské akcenty. H.Seidlová jako jeho žena Judita má potřebnou cudnost puritánského ražení, L.Dušek jako Richard Dudgeon má v sobě působivou chlapeckou mužnou neokázalost i dostatečný smysl pro ironický humor, ale i další naznačují, že jim není vzdálený zvláštní autorův jazyk a pohled na historii, která je viděna současným pohledem, protože se hraje o morálce lidí v určité době. Můžeme si připomenout F.Dvořáka jako Viléma Dudgeona, J.Vychodilovou jako jeho ženu, L. Hádlu jako Tita Dudgeona a R. Razovovou jako jeho ženu, K.Meanem jako generála, Z.Košata jako majora a další. Působivě i funkčně se zde uplatňuje scéna, která je variabilní, má dobový náznak, umožňuje herecký projev.

Režisérka se jistě snažila o zajímavý a neběžný přístup k textu, ale inscenace jako celek přece jenom nestačila vyřknouti vše, co zamýšlel autor a o co se pokoušela režisérka. Naznačuje to i její úprava i práce s hercem, ale Shaw je tak zvláštní, osobitý a vtipně bystrý autor s nezapustitelnou nadhledovou ironií, že při každé úpravě musíme mít už přesvědčivé nové podání a to sdělit i divákovi. Navíc J.Kališová ukázala už v dřívějších režiiích, že má dostatek fantazie i schopnosti vyhýbat se stereotypům, nově vykládat text i zajímavě pracovat s herci. Do divadla přinesla nové impulzy a ty se samozřejmě očekávají při každé další práci.

M.Křovák